

สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3 - 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดนครพนม

● ชัยณพวงศ์ พลหาราช

สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม

State And Problems of the Relationship between Schools And Communities of the Schools at Key Stage 3 – 4 under The Offices of Educational Service Areas in Nakhon Phanom Province

ชัยณพงศ์ พลหาราช¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 586 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน 45 คน ครูผู้สอน 315 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 226 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 – .87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้น 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 3) สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน 4) สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้น 3-4 ที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน 5) ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน 6) ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 ในโรงเรียนที่มี

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

ขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน 7) การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

Abstract

The research aims at studying the state and problems of the relationship between schools and communities of the schools at key stage 3 – 4 under The Offices of Educational Service Areas in Nakhon Phanom Province. There were all together 586 samples in the study, selected by multi-stage random sampling. They consisted of 45 school administrators, 315 teachers, and 226 members of school boards. Tools used to collect data was a rating-scale questionnaire with its discrimination power value and reliability coefficient of .41-.87 and .97 respectively. Statistics used for the analysis were percentage, mean, standard deviation, and F-test. The results of the study were as follows : 1) Conditions in the implementation of the relationship between schools and communities of the schools at key stage 3 – 4 as a whole were at the high level. 2) Problems in the implementation of the relationship between schools and communities of the schools at key stage 3 – 4 as a whole were at the low level. 3) Conditions in the implementation of the relationship between schools and communities of the schools at key stage 3 – 4 according to opinions of school administrators, teachers, and members of school boards were not different. 4) Conditions in the implementation of the relationship between schools and communities among small-sized, medium-sized, and large-sized schools at key stage 3 – 4 were not different. 5) Problems in the implementation of the relationship between schools and communities of the schools at key stage 3 – 4 according to opinions of school administrators, teachers, and members of school boards were not different. 6) Problems in the implementation of the relationship between schools and communities among small-sized, medium-sized, and large-sized schools at key stage 3 – 4 were not different. 7) A guideline to strengthen the relationship between schools and communities in the empowerment of the communities in the academic area was suggested in the study.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตการณ์ต่างๆ ที่รุมเร้าประเทศไทย เช่น วิกฤตการณ์ทางการเมือง ก่อให้เกิดความแตกแยกทางความคิดอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคม วิกฤตปัญหาเศรษฐกิจโลกทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน วิกฤตสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากภัยธรรมชาติหรือน้ำมือมนุษย์และวิกฤตปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ล้วนนำความหวุ่นวิตกและทุกข์ใจมาให้กับทุกคนในบ้านเมือง สิ่งสำคัญที่จะช่วยกอบกู้วิกฤตของบ้านเมืองให้พลิกฟื้นคืนสู่ความสงบสุขได้ดังเดิมคือ การให้การศึกษาคบคู่คุณธรรม จริยธรรม และต้องเป็นการจัดศึกษาที่เน้นการประสานความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 และ 9 ได้คำนึงถึงหลักการกระจาย และจัดสรรอำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับขององค์กรที่มีหน้าที่ในการบริหารการศึกษา คือ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรหลายๆฝ่ายในชุมชน ในการจัดการศึกษาตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลทางการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549 ระบุไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดหาทรัพยากร เพื่อพัฒนาการศึกษาและท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กล่าวมา จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สอดคล้องกับ ยุคสมัย และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมโลก จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่ เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เพื่อจะได้นำ ข้อมูลจากการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และประยุกต์ใช้ให้เกิดความร่วมมือกันอย่างถูกต้อง เป็น ประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ดีนั้น จะทำให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนในการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตของชุมชนและตาม ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาและการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้มากขึ้น ทำให้ ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สิ่งสำคัญคือโรงเรียนกับชุมชนมีการประสานความร่วมมือในพัฒนาการศึกษาให้มี คุณภาพและได้มาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิด สอนช่วงชั้นที่ 3-4
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิด สอน ช่วงชั้นที่ 3-4
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่ เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

7. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4

สมมุติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน

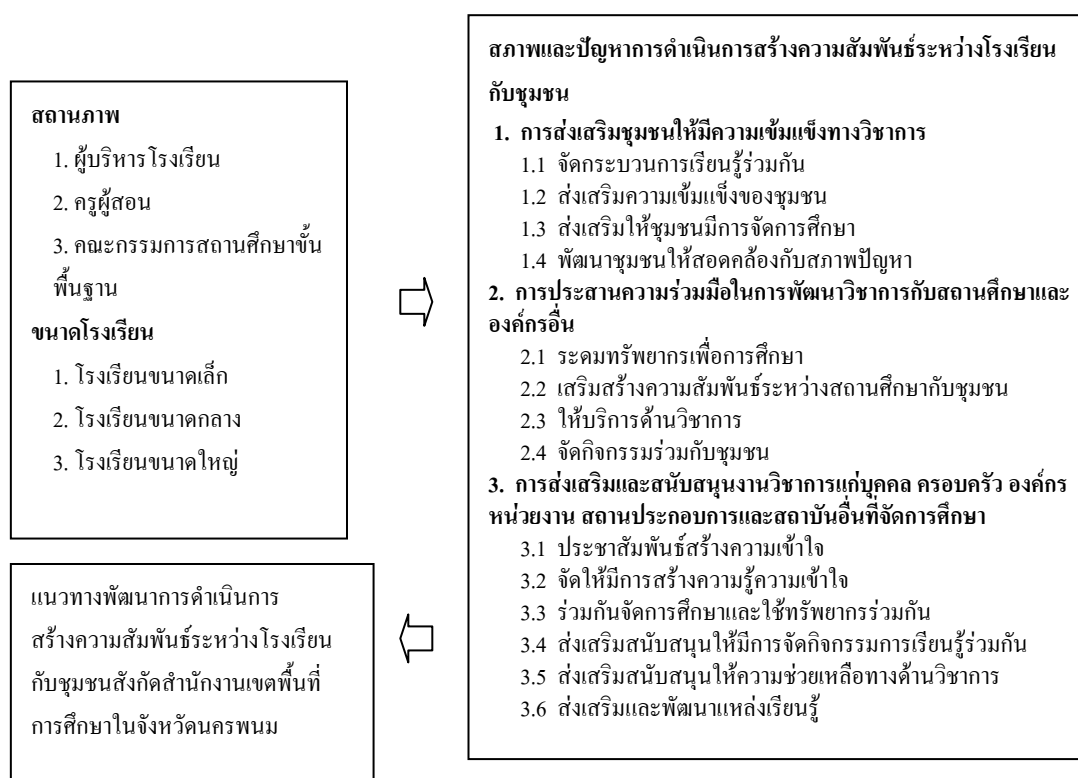
4. สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน

5. ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน

6. ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2552 ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ด้านการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 45 - 49) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยึดตามแนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ด้านการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.1.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
- 1.1.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา
- 1.1.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

1.2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ประกอบด้วย

- 1.2.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 1.2.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
- 1.2.3 ให้บริการด้านวิชาการ
- 1.2.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

1.3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.3.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ
- 1.3.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ
- 1.3.3 ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- 1.3.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.3.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ
- 1.3.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,945 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 51 คน ครูผู้สอน

จำนวน 1,372 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 522 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 586 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 315 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 226 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดโรงเรียนแบ่งเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นๆที่จัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2552 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 – .87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์สมมติฐานของการวิจัย โดยวิธีหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีความแตกต่างกัน สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีความแตกต่างกัน ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีความแตกต่างกัน ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และทุกโรงเรียนมีแผนงาน โครงการ และนโยบายด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของเทพพิทักษ์สินธุโคตร (2549 : บทคัดย่อ) และนิคม กายราช (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบตรงกันว่า สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า “ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามสายในหอกระจายข่าวหมู่บ้าน หรือวิทยุชุมชนรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานของโรงเรียนแก่ชุมชน โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน และ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรชุมชนมาให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยเทพพิทักษ์ สินธุโคตร (2549 : บทคัดย่อ) นิคม กายราช (2546 : บทคัดย่อ) และองอาจ สว่างทิศ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

3. สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า “สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีความรู้ การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในกระบวนการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน มีการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอย่างเป็นระบบมี โครงสร้างที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษร สุขเกษม (2546 : 107) และ คลใจ ดันเจริญ (2547 : 85) ที่พบว่า สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน

4. สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 ที่ว่า “สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเนื่องมาจาก สภาพชุมชนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม เป็นชุมชนที่มีประเพณี วัฒนธรรมใกล้เคียงกัน และทุกโรงเรียนตระหนักและดำเนินการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน มีการดำเนินการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างที่ชัดเจน ทุกโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษร สุขเกษม (2546 : 107) และ คลใจ ดันเจริญ (2547:85) ซึ่งพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน จากเหตุผลข้างต้น จึงส่งผลให้สภาพการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

5. สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 ที่ว่า “ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในกระบวนการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการกำหนดแผนงานและนโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษร สุขเกษม (2546 : 107) และคลใจ ดันเจริญ (2547:85) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน

6. สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ที่ว่า “ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเนื่องจากสภาพชุมชนในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นชุมชนที่มีประเพณี วัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีแผนงานชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการกำหนดแผนงานและนโยบายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ในการส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษร สุขเกษม (2546 : 107) และคลใจ ดันเจริญ (2547:85) ซึ่งพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดและกลุ่มของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 สภาพและปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผู้บริหารควรเป็นผู้นำ เป็นต้นแบบที่ดีในการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนประสบความสำเร็จ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน / โครงการและบรรจุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยการสัมภาษณ์เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกมากกว่าเดิม และใช้แบบสังเกตร่วมด้วย

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

เกษร สุขเกษม. (2546). ปัจจัยด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ดลใจ ตันเจริญ. (2547). การบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เทพพิทักษ์ สินธุโคตร. (2549). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นิคม กาษราช. (2546). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.